

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

СПЕЦВИПУСК
Вересень 2015

ГАЗЕТА
Національного педагогічного
університету імені
М.П. Драгоманова

Заснована у жовтні
1929 року

Від сучасності – до майбутнього

VI НАУКОВИЙ ФОРУМ УКРАЇНА - ПОЛЬЩА 2015

Динамічне інформаційно-технологічне XXI століття ставить нові вимоги до людини як самодостатньої особистості і до професіонала, здатного до інноваційного типу мислення, інноваційного типу життя і конкурентоспроможної професійної діяльності в інноваційному суспільстві. Розвиток інноваційного суспільства стимулює освіту, яка значною мірою зберігає національну самобутність кожної країни і вбирає інновації, характерні для сучасної Європи та світу.

В Україні поглиблюється розуміння необхідності міжнародної співпраці в освітній та науковій сферах. Особливо важливим є зміцнення культурних, освітніх і наукових зв'язків з Польщею, де активно досліджують проблеми якісної освіти впродовж життя, специфіку розвитку і саморозвитку особистості, виховують людину інноваційного типу й водночас патріота своєї держави.

Плідною є співпраця Національної академії педагогічних наук України з Комітетом педагогічних наук Академії наук, науково-дослідними інститутами та вищими навчальними закладами Республіки Польщі. Упродовж 1998 – 2015 років проведено понад 30 циклічних міжнародних конференцій; видано 15 польсько-українських, українсько-польських щорічників “Професійна освіта: педагогіка і психологія” і численні збірники наукових праць. Наукові праці

українських учених перекладено польською, а наукові праці польських дослідників – українською мовою.

Ряд польських учених є іноземними членами Національної академії педагогічних наук України, а також почесними докторами НАПН України. За багаторічний вагомий внесок у розвиток польсько-української співпраці польських колег нагороджено грамотами Академії і медалями “К. Д. Ушинський”. Українські вчені теж пошановані високими почесними званнями та державними нагородами Польщі.

Знаковою подією для освітньої спільноти України і Польщі стало проведення кожні два роки по чергово польсько-українських та українсько-польських наукових форумів. Перший науковий форум відбувся у жовтні 2005 року в місті Устронь, наступні – в Києві (“Теоретичні та методичні засади розвитку педагогічної освіти: педагогічна майстерність, творчість, технології”, травень 2007 р.), у Черкасах (“Розвиток педагогічних наук в Україні і Польщі на початку XXI століття”, травень 2011 р.), у Кракові “Інтердисциплінарність

педагогіки та її субдисциплін”, вересень 2013 р.). Високий рівень проведення наукових заходів забезпечує Наукове товариство “Польща – Україна”. З польського боку товариство очолює професор, іноземний член НАПН України, доктор хабілітований Францішек Шльосек.

вчителя в умовах міждисциплінарного простору.

Мета VI Форуму українських і польських науковців “Освіта для сучасності”, що відповідно до домовленостей між Національною академією педагогічних наук України та Комітетом педагогічних наук Польської академії наук відбувається на базі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, – висвітлити найбільш актуальні проблеми розвитку освіти і педагогічної науки, визначити причини, що їх зумовлюють, запропонувати ефективні шляхи і способи усунення або пом'якшення гостроти проблем.

Широка науково-освітня громадськість має можливість ознайомитися з виданням, що підготовлене до міжнародного форуму.

Доповіді педагогів-новаторів, доброзрядних громадян Польщі й України, дають можливість відчути інтелектуальне сильне і духовне багатство націй, що відзначаються глибиною і принциповістю власних позицій щодо актуальних проблем педагогічної освіти і розвитку професійної кар'єри в умовах ринкової економіки, специфіки гуманістичної педагогіки в умовах євро інтеграційних процесів. Фундаментальні статті індивідуалізують наукові зацікавлення і пропонують новаторський погляд на розвиток державної освітньої політики, дидактичних аспектів у загальній середній і вищій школах.

Особливу увагу вчені приділили аналізу психолого-педагогічних проблем виховання та навчання учнів і студентів з особливими потребами, сучасних проблем педевології. На високому методологічному, теоретичному рівні розкрито становлення порівняльної педагогіки у полікультурному середовищі сучасної освіти, тенденції розвитку педагогічної науки й освіти в історії Польщі й України, діяльність відомих учених

і педагогів крізь призму та ціннісні пріоритети сучасної педагогіки.

Оригінальністю наукових ідей позначені статті, присвячені актуальним проблемам впровадження інформаційно-комп'ютерних інновацій в освіту. Оволодіння педагогом основами нових інформаційних технологій, засобами мультимедіа і методикою їх використання дає можливість більш якісно аналізувати інноваційний досвід, працювати з постійно оновлюваною електронною інформацією світового рівня, сприяє мотивації до конструювання нових моделей уроку, виховного заходу, навчально-методичного забезпечення, а вмотивоване створення Веб-технологій, соціальних геосервісів, електронних навчально-методичних комплексів значною мірою стимулює інтелектуально-креативний потенціал, мобільність, конкурентоспроможність на національному ринку праці.

В інноваційній освіті надзвичайно зростає роль Педагога, його саморозвитку, самовдосконалення, самореалізації як майстра педагогічної дії і Людини культури, духовно багатого, гуманної, творчої особистості, яка віддана своїй справі, захоплена нею, розуміє її цінності і володіє розвинутим прагненням до творення Добра, Краси й Істини.

Наукові студії слугують своєрідним моніторингом якості педагогічної освіти в Україні і Польщі, сприяють розвитку конструктивного діалогу між науковими спільнотами, зміцненню авторитету педагогічної і психологічної наук. Адже їхня мета на сьогодні і на майбутнє – формування творчих особистостей, готових працювати в умовах інформаційного суспільства.

Наукові студії українських і польських учених сприяють розвитку конструктивного діалогу між науковими спільнотами, зміцненню авторитету педагогічної і психологічної науки в світі.

Василь КРЕМЕНЬ,
Віктор АНДРУЩЕНКО

Співпраця наукових установ Національної академії педагогічних наук України з науковими установами і вищими навчальними закладами Республіки Польща

Цікавою, багатоаспектною і взаємовигідною є співпраця Національної академії педагогічних наук України з Комітетом педагогічних наук Польської академії наук. Варто зазначити, що однією із перших угод, укладених в перші роки незалежності України, була Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща з питань культурного і наукового співробітництва від 18 травня 1992 року. Для подальшого вдосконалення і логічного продовження розвитку українсько-польських відносин у галузі освіти, педагогіки і психології, створення нормативно-правового підґрунтя співпраці, у грудні 2006 року укладено Угоду про співробітництво між Академією педагогічних наук України та Польською академією наук, положеннями якої передбачено проведення спільних наукових досліджень проблем міжкультурного виховання, педагогіки праці, підготовки вчителів для різних освітніх систем, видання спільних наукових праць, проведення конференцій, симпозіумів, семінарів і круглих столів, участь у програмах ЮНЕСКО, Ради Європи, Європейського Союзу та інших міжнародних впливових організацій і фондів.

У всі часи професор Тадеуш Левовицький – іноземний член НАПН України, до вересня 2007 року очолював Комітет педагогічних наук Польської академії наук, потім професор звичайний Стефан Міхал Квятковський – іноземний член НАПН України (нині заступник Голови Комітету), а з осені 2011 року – Богуслав Сліверські, професор звичайний, доктор хабілітований, приділяли і приділяють особливу увагу українсько-польській науковій співпраці.

Активізувалося проведення спільних наукових досліджень в галузі педагогічної та психологічної наук за такими напрямками: філософія розвитку освіти і педагогічної науки в умовах євроінтеграційних процесів; методологічні засади розвитку громадянського суспільства; патріотичне виховання учнівської і студентської молоді; педагогіка праці; педагогіка неперервної професійної освіти; педевтологія; освіта дорослих; порівняльна професійна педагогіка. Упродовж двох десятиліть здійснюється обмін науково-педагогічними працівниками для читання лекцій, стажування та підготовки кандидатських і докторських дисертаційних робіт у вищих навчальних

закладах і наукових установах України та Польщі.

З 1998 року видається українською і польською мовами польсько-український, українсько-польський щорічник «Професійна освіта: педагогіка і психологія». Наразі вже побачив світ XV випуск щорічника. Підготовлено до друку його XVI випуск.

У 2005 році відбулася презентація діяльності Академії педагогічних наук України у Варшаві та виставка науково-методичної літератури. А в останні роки відбулися презентації в Польщі перекладених польською мовою наукових праць українських і українською мовою наукових праць польських вчених: «Філософія освіти», «Філософія людиноцентризму», «Філософія педагогіки», «Філософія педагогіки в стратегіях освітнього простору», «Професійна освіта в Польщі та Україні в світлі змін», «Філософія педагогічної майстерності». Підготовлено унікальне видання «Semper in altum. Zawsze wzwyż (Завжди вгору)», присвячене 90-річчю від Дня народження Яна Павла II, у підготовці якого взяв участь міжнародний колектив авторів.

Вісім громадян Республіки Польща є іноземними членами НАПН України. За багаторічний вагомий внесок у здійснення польсько-української співпраці польських колег, іноземних членів НАПН України, відзначено грамотами Академії і медалями «К.Д.Ушинський». Чотирьом видатним польським ученим у галузі педагогіки праці професорам Зигмунту Вятровському, Станіславу Качору, Ежи Немцу та Ежи Куніковські присвоєно звання почесного доктора НАПН України. З цієї нагоди у Польщі випущено поштовий блок і марку, присвячену професору Зигмунту Вятровському.

Зі свого боку вищі навчальні заклади і наукові установи Республіки Польща відзначили своїх українських колег почесними званнями та державними нагородами. Зокрема, 29 травня у Варшаві відбулася дуже важлива і надзвичайно приємна подія для Неллі Григорівни Ничкало, академіка-секретаря Відділення професійної освіти і освіти дорослих Академії, яке особливо плідно співпрацює з науковими установами і вищими навчальними закладами Республіки Польща. Подія важлива не тільки для Неллі Григорівни, але й для НАПН України і всієї української педагогічної науки – нагородження однією із високих державних відзнак

«Зважаючи на потужний творчий науковий потенціал учених України і Польщі маємо надію на активізацію спільної участі в міжнародних проєктах, співпрацю з міжнародними організаціями і фондами, підтримку участі обдарованої молоді у міжнародних інтелектуальних конкурсах і дослідницьких програмах, обміни молодими науковцями, аспірантами, докторантами задля практичного втілення результатів двостороннього наукового співробітництва у розвиток освіти України і Польщі.»

Республіки Польща – Кавалерський Хрест Ордена Республіки Польща – за вагомий внесок у розбудову українсько-польської співпраці, розвиток освіти і науки в Польщі.

З 2005 року, раз на два роки по чергово, в Україні та Польщі проводяться українсько-польські/польсько-українські наукові форуми, протягом яких відбувається презентація наукового доробку українських і польських науковців. 14-16 вересня 2015 року в Києві на базі Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова відбудеться вже VI Українсько-польський форум.

Упродовж останніх років активно працює міжнародне наукове товариство «Польща - Україна», очолюване з польської сторони професором, іноземним членом НАПН України, доктором хаб. Франтішеком Шльосеком.

Наукові установи НАПН України використовують різноманітні шляхи і форми співпраці зі своїми польськими колегами. Плідна співпраця здійснюється з вищими навчальними закладами Республіки Польща, зокрема: Варшавський університет, Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської, Вища педагогічна школа Спільки польських вчителів у Варшаві, Педагогічний університет імені Комісії народної освіти у Кракові, Люблінський університет імені Марії Кюрі-Скłodовської, Радомська політехніка імені К.Пуласького.

До сьогодні в Україні проведено понад 30 циклічних міжнародних конференцій за участю польських учених, за результатами роботи яких

видано збірники наукових праць. Наукові працівники академічних інститутів беруть участь у загальнопольських методологічних семінарах, а також літніх наукових школах з проблем педагогіки і психології в Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської у Варшаві, тісно співпрацюють із польськими колегами в якості членів міжнародних наукових рад журналів, входять до складу редакційних колегій професійних періодичних видань, публікують наукові праці у професійних виданнях.

Заслугує на увагу спільна участь українських і польських учених у міжнародних наукових проєктах Темпус, Еразмус+ та інших. Наприклад, здійснюється тривала співпраця наукових працівників Інституту спеціальної педагогіки з колегами із Спеціального навчально-виховного центру нечуючих та слабочуючих дітей і молоді ім. Івана Павла II у Любліні, Інституту сурдопедагогіки Університету Марії Кюрі-Скłodовської в Любліні у розробленні інтернаціонального проєкту «Spread the sign» («Пошири жест»), що реалізується в рамках програми «Передача інновацій», підтримуваної Шведським міжнародним відділенням освіти і навчання Ради Європи. Інститут психології імені Г.С.Костюка плідно співпрацює з Польською асоціацією організаційної психології, Інститут соціальної та політичної психології – з польськими колегами в галузі надання психологічної допомоги, зокрема при посттравматичному стресовому розладі.

Вчені Інституту професійно-технічної освіти співпрацюють з польськими колегами у сфері підготовки учнівської молоді до вибору робітничих професій та вивчення теорії і практики профорієнтаційної роботи, Інституту педагогіки – у міжнародному українсько-польському проєкті Міністерства закордонних справ Польщі «Співпраця в галузі громадської дипломатії».

Заслугує на увагу ще один важливий для освітньої й наукової спільноти України аспект двосторонньої співпраці. У травні 2011 року на IV Українсько-польському форумі презентовано проєкт «Науковий дебют – 2011. Сталий розвиток», мета якого полягала в залученні студентів до інноваційної наукової діяльності, формуванні в них критичного мислення в процесі самостійного наукового пошуку та підготовці авторської статті з проблеми сталого розвитку.

Українські студенти завдяки ініціативам проф. Ежи Бузека отримали можливість конкурувати на європейському рівні з науковими працями з проблем сталого розвитку. Проєкт збагатив новими сміливими науковими ідеями, надбаннями прогресивної польської та української студентської молоді.

*Василь Кремень,
президент Національної академії педагогічних наук України,
президент Товариства «Знання»
України, президент Спортивної
студентської спілки України,
академік НАН і НАПН України,
доктор філософських наук,
професор*

АКАДЕМІЧНА СПІВПРАЦЯ В КОНТЕКСТІ ПОРОЗУМІННЯ І ВЗАЄМНОЇ ПІДТРИМКИ

Міжнародна співпраця вчених є потужним джерелом обміну інформацією, плідними евристичними ідеями, науковим досвідом. Продуктивно і цілеспрямовано вона здійснюється українськими вченими з науковцями багатьох країн світу. Глибоко і всесторонньо академічна співпраця розгортається нами з польськими партнерами. І це – не випадково.

Польща одна з перших країн світу не тільки визнала незалежність України, але й запропонувала підтримку у вирішенні нагальних проблем економічного, політичного та соціокультурного розвитку. Центром цієї підтримки стала академічна співпраця вчених і педагогів.

В останнє десятиліття спільними зусиллями польських і українських вчених проведено десятки наукових форумів, опубліковано у буквальному розумінні десятки, а може й сотні сторінок наукових розробок, здійснюється обмін науковцями і педагогами, студентами і аспірантами, пошуковцями наукових ступенів. Характерно, що центральною темою цієї співпраці є пошук шляхів, ресурсів та технологій інтелектуального розвитку наших народів і культур, особливо, розвитку освітньої галузі як такої, де формується особистість фахівця, вкрай потрібна народам і культурам України і Польщі.

Ініціаторами цієї співпраці виступають Національна академія наук України (Президент – академік НАН України і академік НАПН України Василь Кремень), Комітет педагогічних наук Польської академії наук, Наукове

товариство “Польща-Україна”, провідні університети та наукові установи України і Польщі. Серед науковців, подвижників академічної співпраці, на особливе визнання заслуговують з українського боку – професори Н. Ничкало, В. Андрущенко, О. Сухомлинська, Н. Бібік, О. Савченко, О. Падалка, П. Саух, Т. Десятов, А. Кузьмінський, Л. Вовк, О. Ляшенко, В. Биков, І. Бех та ін. вчені; з польської – професори Т. Левовицький, С. Квятковський, Ф. Шльосек, М. Слива, Я. Лащик, Е. Ляска, З. Вятровський, Є. Куніковські, Я. Сікора та ін.

Видатний внесок у академічну українсько-польську співпрацю зробили у свій час такі видатні вчені як академік Іван Зязюн (1938-2014) та Тадеуш Новацький (1913-2011). Бібліографічний покажчик літератури з порівняльної педагогіки засвідчує широкий спектр українсько-польської педагогічної співпраці, демонструє внесок польських і українських вчених у розвиток світової педагогічної думки.

Тематика, на якій зосереджувались дослідження, приваблює

як маститих вчених, так і молодих дослідників. Особливе місце в ній займають проблеми, поставлені Лісабонським та Болонським академічними форумами, зокрема, філософія освіти в умовах глобалізаційного розвитку світу, євроінтеграційні тенденції в освіті, модернізації педагогічної освіти, проблеми формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття, розвиток професійно-технічної освіти в умовах становлення ринкових відносин, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, менеджмент та маркетинг освіти, демократизація предметного поля освіти, впровадження інформаційних та дискурсних технологій, становлення дослідницьких університетів тощо.

З особливою зацікавленістю сприймаються вченими Українсько-польські академічні педагогічні форуми, які стали вже традиційними (Київ, Черкаси, Умань). Нинішній форум, що проводиться в Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова, має стати черговою сходинкою нашої продуктивної співпраці, розгорнути ще одну сторінку креативності і творчості, розв'язання низки проблем, що стоять нині перед педагогічною наукою країн європейського простору.

Віктор АНДРУЩЕНКО, ректор НПУ імені М.П. Драгоманова, Президент Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи, член-кореспондент НАН України, дійсний член НАПН України, доктор філософських наук, професор

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА: СПІВПРАЦЯ З ПОЛЬСЬКОЮ ОСВІТОЮ

Значна увага у науково-педагогічній діяльності Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова приділяється питанням міжнародного співробітництва з вищими та позашкільними навчальними закладами Республіки Польща.

Українсько-польський вектор співробітництва пронизує всі напрями діяльності Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова – навчальний, науковий, громадський.

Основними партнерами НПУ імені М. П. Драгоманова у співпраці з польської сторони є Педагогічний університет імені Комісії народної освіти в Кракові (ректор – акад. Міхал Сліва), Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (ректор – акад. Ян Лащик), Центр Молоді імені Г. Джордана (директор – Бартеомей Косурек) та ін.

Так, в рамках українсько-польської наукової роботи здійснюється організація і проведення спільних міжнародних наукових робіт, грантів, проектів; участь, залучення та спільне проведення міжнародних наукових конференцій; обмін навчальними і науковими виданнями; публікації польських колег в українських виданнях, а також українських вчених у польських виданнях тощо.

У рамках співпраці між Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова і Педагогічним університетом імені Комісії народної освіти в Кракові активного розвитку набув переклад та видання наукових праць видатних українських вчених університету у Польщі, а польських колег – в Україні. За 2 роки було видано 6 книг.

У рамках співпраці з польськими колегами особлива увага приділяється проведенню наукових досліджень. Так, за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду проф. Оленою Биковською проводилося наукове дослідження “Організація вільного часу дітей у Польщі”. Мета дослідження полягала у визначенні і розкритті особливостей організації вільного часу дітей у Польщі, позашкільної освіти, визначенні польського прак-

тичного досвіду для використання в інших країнах.

Також у НПУ імені М.П. Драгоманова було проведено дослідження і захищена кандидатська дисертація С. П. Каричковської “Підготовка майбутніх учителів англійської мови в університетах України і Польщі (порівняльний аналіз)”.

Активною є участь вчених НПУ імені М. П. Драгоманова у наукових заходах польських колег, а польських вчених – у наукових конференціях, семінарах, що проводить університет. Серед них традиційними міжнародними конференціями НПУ імені М. П. Драгоманова стали: Міжнародний освітній конгрес, міжнародна науково-практична конференція “Наукова еліта у розвитку держав” та ін.

Вагомою значення у співпраці НПУ імені М. П. Драгоманова імені М.П. Драгоманова з польськими колегами має обмін досвідом роботи щодо професійної підготовки майбутніх педагогів у сфері позашкільної освіти.

У такий непростий для України час, особливим напрямом співпраці НПУ імені М. П. Драгоманова, Інститутом екології економіки і права, кафедрою позашкільної освіти з польськими колегами стала волонтерська робота. Університетом було організовано безкоштовні поїздки і відпочинки за кордоном дітей, батьки, яких загинули або поранені; дітей з Луганської і Донецької областей; дітей, чий батьки виконують свій громадянський обов'язок і є учасниками АТО.

Підтримали і виступили організаторами від польської сторони Посольство Республіки Польща в Україні, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Генрик Літвін, Центр Молоді імені Г. Джордана (директор – Бартеомей Косурек) та Педагогічний університет імені Комісії Народної Освіти (ректор – акад. Міхал Сліва).

Співпраця Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова з освітою Республіки Польща є утвердженням іміджу університету.

ВИТОКИ І 180-РІЧНИЙ ПОСТУП

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова – один із найстаріших в Україні державний вищий педагогічний навчальний заклад IV рівня акредитації. Відкритий 21. 11 (4. 12). 1834 р. при Університеті Св. Володимира як інститут казенно-коштных студентів. За загальним Статутом Російських Імператорських університетів (1804)— педагогічний інститут.

Будинок І. Ю. Корта на Печерську, де у 1834 році знаходились аудиторії Інституту казеннокоштных студентів Університету Св. Володимира, який розпочав систематичну підготовку світських вчителів на Київщині

Будинок по Фундуклеївській (нині Б. Хмельницького), 51, в якому до 1913 р. знаходилися Вищі жіночі курси

У 1920 р. на основі історико-філологічного, фізико-математичного факультетів ліквідованого Київського університету, Київських вищих жіночих курсів, Київського учительського інституту, Київського Фребелівського педагогічного інституту та інших просвітницьких закладів створено **Київський інститут народної освіти (КІНО) ім. М. Драгоманова.**

З 1936 по 1991 рр. він існував як Київський державний педагогічний інститут ім. О. Горького.

У 1860 р. на базі ліквідованого Педагогічного інституту були створені Університетські педагогічні курси, пізніше – Вищі жіночі курси. З 1905 р. тут розпочали роботу вечірні жіночі курси, а згодом – жіночі курси іноземних мов.

Будинок Комерційного інституту, який було передано Київському державному педагогічному інституті

З 1991 рр. Університет йменується як Київський державний педагогічний інститут ім. М. Драгоманова.

У 1993 р. інститут було перейменовано в Український державний педагогічний університет ім. М. Драгоманова.

У 1997 р. Указом Президента України навчального закладу надано статус національного.

У різний час тут викладали відомі науковці: С. Ананьїн, В. Артоболевський, А. Астряб, Б. Букреев, М. Василенко, О. Гіляров, Д. Граве, М. Грищенко, О. Грушевський, М. Даденков, Г. Де-Метц, С. Драгоманов, С. Єфремов, М. Зеров, Й. Косоногов, Г. Костюк, М. Крилов, А. Кримський, О. Музиченко, О. Оглоблін, Г. Павлуцький, О. Покровський, О. Раєвський, П. Тутковський, О. Фомін, М. Холодний, С. Чавдаров, Я. Чепіга, В. Чехівський та ін.

М. О. Максимович – ректор університету Св. Володимира і директор Педагогічного інституту

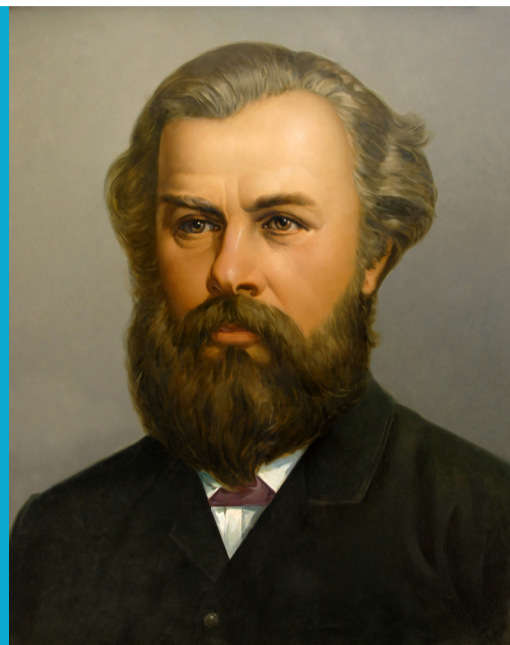

Ординарний професор філософії О. М. Новицький, який читав майбутнім учителям педагогіку

ДУХОВНИЙ ПАТРОН УНІВЕРСИТЕТУ

Національний педагогічний університет з гордістю носить ім'я видатного мислителя і вченого зі світовим ім'ям, одного з найвідоміших українських громадських діячів та письменників XIX століття – Михайла Петровича Драгоманова.

Історик, філософ, соціолог, політик і громадський діяч, культуролог, релігійзнавець, етнолог і літератор – далеко не повний список зацікавлень Михайла Драгоманова, що демонструють наукові і публіцистичні праці вченого. Ідеї Михайла Драгоманова не тільки витримали іспит часом, а й прислужилися новим часам і будуть корисними майбутнім поколінням. Ідейна спадщина вченого – орієнтир, який вказує дорогу до майбутнього студентам та викладачам нашого університету, служить запорукою їхнього людинолюбства та духовного поступу.

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО НАБУТКУ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Батько нашого університету належить до знакових постатей українського громадсько-культурного і наукового життя, плеяди світочів українства, слов'янства і вселюдства, до апостолів правди і науки. Учитель істини і речник свободи думки, віри, слова, він залишив тривкі сліди у українській та європейській історичній і філологічній науках, у філософії й педагогіці, політології і культурології, журналістиці й публіцистиці.

Філософські пошуки М. Драгоманова не лиш узагальнювали наявний досвід, але й спрямовували його в прийдешнє людства, в яке він, європейський мислитель-інтелектуал і вчений-енциклопедист, був задивлений. Учитель Франка й Лесі Українки, один із найбільших вільнодумців і речників толерантності у Росії, працюючи для „поступу України” та її визволення від неволі, зазнав тяжких випробувань долі. Так, він, хто всіляко сприяв розвитку вільної думки в Росії, сам мусів шукати сприятливіших обставин для праці в Західній Європі, але при тім відкрив для неї Україну.

М. Драгоманов повертав Україну в європейський контекст, сприяючи подоланню набутих під царями комплексів хуторянства і меншевартості. Стрижень його діяльності І. Франко визначив як пропаганду ідеї національної окремішності України, тієї необхідності, щоб українська інтелігенція служила українському народові своєю інтелігентністю, тобто своїм розумом, наукою. М. Драгоманов – гуманіст, носій незвично високої моральної й інтелектуальної культури, синтетик-шукач всесвітньої правди, спільної всім націям, громадянин європейської держави духа, засновник української інтелектуальної і критичної думки, речник прогресу людини й громади, європейського конституціоналізму, ідеї національної окремішності українців та великого майбутнього національного святошу – української мови, поборник гідного місця України у концерті європейських народів.

М. Драгоманов еволюціонував від світового полікультурництва до принципового україноцентризму, бо завше був палким прихильником “розвитку народного українського почуття і народної української літератури” на всіх теренах

силоміць роз'єднаної батьківщини, культурного єднання Наддніпрянщини та західноукраїнських земель. Багатогранна постать ученого-полігистора й адепта культурницької спрямованості життєтворчості самобутня тим, що він став у зрілому віці європейської слави істориком і фольклористом, явив як історик зарубіжної й української культури чітко визначену систему поглядів та оцінок, хист ерудованого рецензента і завзятого полеміста, зокрема при визначенні шляхів розвою українського письменства. Воно цікавило Драгоманова не тільки як красна словесність, а й як яскравий вияв української національної культури, код рідного художнього менталітету та як суспільний феномен.

Учений пов'язував із свободою слова, науковою та педагогічною творчістю, безперешкодним культурним розвитком України взаємопізнання інтегральних її частин, силоміць розподіленних між Росією й Австро-Угорщиною, піднесення визвольних устремлень. Він бачив культуру, зокрема письменство, потужною підмогою у встановленні суспільної справедливості, історичному й освітньому розвитку, у сатиричній компрометації сил реакції – „внутрішніх турків” самодержавної імперії. Значення доробку Драгоманова-«культурника» й полігистора переоцінити важко, адже мислитель випередив свою епоху як історіософ, розбив провінційної «невіжости границі» (І. Франко), познайомив світ із забутої в центрі Європи Україною, поглибив культурологічну парадигму європейської науки у вивченні всесвітньої, у т.ч. української, історії, народної творчості, літератури від давнини до свого часу, обстоював громадсько-культурні й політичні права бездержавних народів. У XXI ст. набули нової актуальності заповіді М. Драгоманова зміцнювати національну свідомість громадян держави, розбудовувати демократичне суспільство, дбати про свободу особистості, місцеве самоврядування, давати відсіч російському панславізму.

Володимир Погребенник, професор, доктор філологічних наук

ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ

Газета Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова «Педагогічні кадри»
Свідоцтво про реєстрацію КІ № 30 від 27.01.94 р.

Головний редактор Сергій Русаков
Літературні редактори Галина Голіцина, Людмила Кух
Дизайн, верстка Віталій Мохонько
Адреса: м. Київ -30, вул. Пирогова, 9.
редакційний відділ, тел. (044) 239-30-85
e-mail: gazeta@npu.edu.ua

Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова
м. Київ -30, вул. Пирогова, 9.
e-mail: npu.press@i.ua
Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002 р.

Наклад 1000 примірників
Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Використано фото https://vk.com/insta_npu,
<http://firstua.com/>, <http://kpravda.com/>